

Rychlost řízení je úzce spjata s důvěrou

eFocus

Není snad v poslední době společenské debaty, kde by nezazněla otázka, proč se trestní procesy v některých trestních kauzách vlečou léta. Proč není trestní justice schopna zasáhnout a pojmenovat problém pro veřejnost v přiměřených, tedy pochopitelných lhůtách. Rozsudek jako výsledek několikaletého řízení, je odbornou i laickou veřejností přijímán s rozpaky a s otazníky. Není pak takový výsledek spíše prohrou spravedlnosti?

Odpovědí na otázku proč má být trestní řízení rychlé nalezneme v odborné literatuře celou řadu, od pohledů akcentujících především práva obětí či nehospodárnost dlouhého procesu, přes poukaz negativního dopadu na kvalitu důkazů a s ní spojenou šanci trestný čin odhalit a pachatele potrestat. Palčivou samostatnou problematiku potom představují průtahy v řízení z pohledu práv obviněného.

O čem se však mluví a píše daleko méně je téměř přímá úměra mezi průtahy v řízení a zeslabováním či téměř vytracením se preventivních účinků rychlého trestního procesu. Průtahy v řízení zpochybňují samu funkčnost justičního systému. Demonstrují v očích veřejnosti neschopnost státních orgánů, což vede k obecnému poklesu jejich autority spojené s nedůvěrou v jejich odborný a nestranný postup. Je velmi těžké, ne-li nemožné, obhájit těžkopádnost systému jeho zatížením nadměrnou byrokracií a složitými pravidly. Veřejnosti se vkrádá myšlenka o zlém úmyslu či totální neschopnosti zástupců státu. Za tohoto stavu pak těžko hledat dopady preventivního účinku. A to nejen na osobu pachatele, který stojí před soudem ale především na pachatele potenciální.

Trestní řízení má podle platného znění zákona mimo jiné působit k upevňování zákonnosti, k předcházení a zamezování trestné činnosti, k výchově občanů v duchu důsledného zachování zákonů a pravidel občanského soužití i čestného plnění povinností ke státu a společnosti. Pokud se Vám zdají právě uvedená slova jako by vypadla z jiné doby či světa, pak je to jeden z dalších důkazů o nikoli ideálním fungování systému. Samotné trestní řízení má napomáhat k vytváření právního vědomí, že trestný čin obecně a jeho pachatel, ať je jím kdokoli, nezůstanou utajeni, a že každý pokud spáchá trestný čin, má být volán k trestní odpovědnosti. Aby tomu tak reálně bylo, musí přijít potrestání pachatele po jeho odhalení rychle a pokud tento cíl nelze z objektivních důvodů bezezbytku naplnit, musejí státní zástupci a soudci poskytovat veřejnosti o překážkách dostatek informací. Právě poskytování informací má z hlediska posilování právního vědomí a s ním spojeným stavem právní kultury zásadní význam.

Nezřídka kdy stojí proti orgánům činným v trestním řízení pachatelé, jejichž ekonomická síla jim umožňuje najímat speciální týmy, které využívají obstrukčních strategií obhajoby proti kterým není podle současných procesních pravidel obrany. Předkládání duplicitních důkazních návrhů, více či méně skrytý nátlak na svědky, nekonečné námítky podjatosti, vyhýbání se převzetí poštovních zásilek, předstírání nemoci. Veřejnost musí být o obstrukcích takového charakteru zpravena. Současně s tím však musejí mít zástupci státu na paměti, že pokud nebudou schopni garantovat osobám na procesu zúčastněným, a to především obětem a obviněnému právo na přiměřenou délku řízení, bude stát odsouzen k plnění ve formě spravedlivého finančního zadostiučinění a důvěra veřejnosti v systém opět poklesne. A tak jako hledá zločin nové cesty, musejí policie a justice přemýšlet obdobně.

Chci věřit, že v současných diskusích o změnách procesních pravidel budou mít všichni tvůrci na paměti, že je třeba zvolit novátorský přístup, a to i za cenu kompromisů proti tradičním principům trestního řízení. Přemíra práv nesmí ve svém důsledku bránit naplňování jednoho ze základních, práva na přiměřenou rychlost řízení. A důvěra veřejnosti spojená s respektem se opírá o rozhodnutí, která jsou srozumitelná, a k nimž soud dospěje bez zjevných průtahů.

JUDr. Lenka Bradáčová,
Vrchní státní zástupkyně v Praze

Názor byl publikován v rámci vydání EPRAVO.CZ Digital - únor 2015.

EPRAVO.CZ Digital si můžete stáhnout ZDARMA na App Store a Google Play, a to přímo z Vašeho tabletu či chytrého telefonu. Pokud máte již aplikaci staženou, postačí si stáhnout pouze nové vydání. Využít můžete také webový archiv starších čísel na adrese tablet.epravo.cz.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Promlčení práva ve světle aktuální judikatury NS ČR Na co si dát pozor při uplatňování promlčení podle současné právní úpravy?](#)
- [LEAGLE.ONE: Prodáváte firmu, nebo kus života? Pravda o rodinných akvizicích](#)
- [Clifford Chance Prague Association jmenuje dva nové Counsels a jednoho Of Counsel](#)
- [Vítězem Zákona roku je flexinovela zákoníku práce, bodovaly také daňové a účetní změny](#)
- [Advokátní kancelář Eversheds Sutherland posiluje svůj nemovitostní tým](#)
- [LEAGLE.ONE: Triangle Family Office #9: AI - nová infrastruktura světa, nebo přepálený příběh?](#)
- [Prémiový rezidenční komplex Bakers Court přináší na realitní trh komfortní bydlení s 5* službami](#)
- [Mgr. Helena Freyová, posiluje CEE Attorneys v oblasti M&A, Corporate Strategy & Technology](#)
- [Evropská unie rozšiřuje regulaci AI. Obsah generovaný nebo upravený umělou inteligencí musí být pro uživatele rozpoznatelný](#)
- [LEAGLE.ONE: Triangle Family Office #8: Umění jako investice: mezi vášní a rizikem](#)
- [ATREUM a K2 LEGAL se spojují: vzniká silná kancelář pro stavebnictví, technologie a byznys](#)